

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 33

van **SARAH SMEYERS**

datum: 7 oktober 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Terraproject - Evaluatie

Tijdens de vorige legislatuur, meer bepaald tijdens de ministerraad van 5 april 2019, werd op voorstel van voormalig minister Philippe Muyters het zogenaamde Terraproject goedgekeurd. Met dit project beoogt men de EU-reductiedoelstellingen voor 2030 (-40% uitstoot t.o.v. het referentiejaar 2005) te behalen.

Het was het Vlaams Energiebedrijf (VEB) dat de opdracht toegewezen kreeg om het energieverbruik van de Vlaamse overheid te verlagen. Dat kost echter geld, en er zijn, zeker in coronatijden, maar beperkte middelen beschikbaar. Het geld moet dus optimaal besteed worden. Daarom werd een performante databank, het zogenaamde Terraproject, opgericht. Op basis van deze databank kunnen dan, door een combinatie te maken van voorspellende datamining en open data, de juiste projecten 'slim' gekozen worden. De partners van het VEB waren Ruimte Vlaanderen, Wonen-Vlaanderen, Departement Informatie Vlaanderen/AGIV, Het Facilitair Bedrijf en het Vlaams Energieagentschap.

Het project werd een open databank, waar permanent de meest actuele energiegerelateerde data voor worden gebruikt. Op die manier werd manuele interventie tot een minimum herleid: de kwaliteit en kracht van de databank zit precies in een automatische opbouw en onderhoud op basis van bestaande authentieke bronnen. Maar het zou een gemiste kans geweest zijn om het project te beperken tot energie. In overleg met de partners en stakeholders zijn tegelijk enkele andere opportuniteiten opgenomen. Het was de bedoeling om een patrimonium- en energieregister voor overheden uit te bouwen waar informatie over patrimonium, vastgoed en gronden van overheden gecentraliseerd wordt. Aanvullend zouden Wonen-Vlaanderen en Ruimte Vlaanderen het proces intussen ook moeten gebruiken om het register onbebouwde percelen (ROP, het register dat oplijst hoeveel onbebouwde percelen in woongebied in aanmerking komen voor bebouwing, geeft aan waar die percelen zich situeren en welke van die kavels eigendom zijn van Vlaamse besturen of Vlaamse semipublieke rechtspersonen) te automatiseren.

Het was en is de bedoeling dat het Terraproject de bestaande infrastructuren, processen en authentieke gegevensbronnen zou gebruiken en hergebruiken. Uitgangspunt was dat automatisering de sleutel naar lastenverlaging zou vormen. Zo betekende de halfjaarlijkse opmaak van het ROP heel wat inzet van middelen. Voor alle gemeenten samen kwam men uit op een halfjaarlijkse inzet van tussen de 1400 à 1800 mandagen. Terra zou deze inzet kunnen verlagen tot een kwart. Daarnaast zou bijkomende steun vanwege het Geografisch Informatiesysteem (GIS) bij 70 gemeenten een besparing van 350.000 euro vertegenwoordigen. Wat de Ruimtelijke Ordening betreft, zou Terra dan weer het werk van 500 à 600 mandagen herleiden tot een kwart.

1. Heeft het Terraproject de gecreëerde verwachtingen intussen ingelost? Zo ja, kan de minister dat nader duiden? Indien niet, wat is de oorzaak ervan?
2. Heeft het gezorgd voor een aanzienlijke kostenefficiëntie? Zo ja, kan de minister dat nader duiden?
3. Heeft het effectief geleid tot een kruisbestuiving tussen het VEB, Wonen-Vlaanderen en Ruimte Vlaanderen?

ANTWOORD

op vraag nr. 33 van 7 oktober 2020

van **SARAH SMEYERS**

1. Het Terraproject werd opgezet door het Vlaams Energiebedrijf, het departement Ruimte Vlaanderen, het agentschap Wonen-Vlaanderen, het Facilitair Bedrijf, het Departement Informatie Vlaanderen/Agiv en het Vlaams Energieagentschap. Hun complementaire noden konden in een gezamenlijk project vervat worden dat een aantal innovatieve toepassingen ter ondersteuning van hun doelstellingen omvatte.

De 'Terra' patrimonium- en energiedatabank bundelt energie-informatie en karakteristieken over gebouwen en infrastructuur en stelt die ter beschikking van de deelnemende entiteiten. Ook is dit het ideale platform om analyses en energiebesparende maatregelen op te bestellen. De gecentraliseerde databank biedt ook aan andere entiteiten de mogelijkheid om beleidskeuzes te onderbouwen. Centraal beschikbare en relevante databronnen worden gecombineerd met deze databank. De mogelijkheid werd voorzien voor individuele instellingen om zelf aan te loggen, data te consulteren en aan te vullen.

Terra bevat 8.500 gebouwen en 165.000 energiedragers. De combinatie van energiegerelateerde data uit verschillende bronnen zal als basis dienen voor rapportering, analyses en uiteindelijk concrete acties om de energie-efficiëntie van het publieke patrimonium te verbeteren. Het energieluik werd ondertussen verder dan voorzien uitgebouwd: het energieverbruik van de Vlaamse Overheid wordt via Terra opgevolgd en gebenchmarkt. Op dat vlak werden de verwachtingen zeker ingelost.

Ondertussen wordt de laatste hand gelegd aan de integratie van de Vastgoedbank en zullen entiteiten van de centrale overheid vanaf het eerste kwartaal van 2021 alle data kunnen consulteren en actualiseren in één loket.

Voor wat betreft het Register Onbebouwde Percelen (ROP) en het gemeentelijk actieplan:

Elke Vlaamse gemeente is op basis van het decreet Grond- en Pandenbeleid (DGPB, artikel 4.1.7) verplicht tot opmaak van een Register Onbebouwde Percelen (verder ROP genoemd). Dit register geeft een overzicht van de bebouwbare, onbebouwde percelen binnen de gemeente. Het toenmalige departement Ruimte Vlaanderen (nu departement Omgeving) staat in voor de verzameling en monitoring van de opmaak van dit register. Het document 'technische richtlijnen betreffende de opmaak van het register onbebouwde percelen' geeft specifiek aan hoe gemeenten het Register Onbebouwde Percelen kunnen aanmaken. Eens het register is aangemaakt, moet de gemeente de gegevens halfjaarlijks actualiseren.

In deze haalbaarheidsoefening werd enkel gezocht naar een vereenvoudiging van het antwoord op de vraag of een specifiek perceel deel uitmaakt van het ROP of niet. Er werd niet gekeken naar de datastructuur van het ROP, de invulling van de vereiste/gewenste attributaire informatie, noch naar de procedure en systemen voor aanlevering van een register onbebouwde percelen aan het departement Omgeving.

Op basis van de analyse van de 'technische richtlijnen betreffende de aanmaak van een ROP' was het mogelijk een set relevante parameters te definiëren die kunnen worden

berekend aan de hand van voor Vlaanderen beschikbare databronnen die gebiedsdekkend zijn. Aan de hand van deze parameters kon met behulp van een statisch model met parameters op analytische en-automatische wijze een register voor onbebouwde percelen worden afgeleid voor Vlaanderen. Dit automatisch gegenereerd 'register voor onbebouwde percelen' werd kwantitatief geëvalueerd waarbij 3 modellen uit het bestaande beschikbare ROP voor de geselecteerde gemeenten werd weerhouden. Op basis van een steekproef werd het resultaat van de modellen ook kwalitatief geëvalueerd.

Wat betreft de haalbaarheidsstudie om op basis van authentieke broninformatie een analytisch gegenereerd ROP op te bouwen kan het departement Omgeving vanuit monitoringsdoeleinden aangeven dat nu veranderingen kunnen gemeten worden op een uniforme wijze op het Vlaams niveau.

De verkenning van de mogelijkheid om het automatische gegenereerde register van onbebouwde percelen (ROP) te koppelen aan eigendomsgegevens in functie van de opmaak van het gemeentelijk actieprogramma werd gestaakt omwille van de persoonsgevoeligheid van de gegevens en de onmogelijkheid om deze data in de context van deze analyse te gebruiken.

2. De gevolgde aanpak heeft haar nut bewezen en zorgt voor een kostenefficiëntie bij de betrokken diensten en bij de doelgroep. Na de initiële opstart en implementatie van het project bleken, om redenen van verschil in scope, de synergiën tussen Terra en ROP minder efficiënt dan vooropgesteld. Daarom werd er gekozen om de applicaties los van elkaar maar met gezamenlijke middelen en kennisdeling verder te ontwikkelen.

Voor Terra zijn de efficiëntiewinsten te lokaliseren in de samenwerking op het vlak van applicatiebeheer met o.a. het Facilitair Bedrijf, met de ondersteuning en ontzorging van de zorgsector en de centrale overheid en bij uitbreiding de volledige publieke sector.

Inzake de automatische opmaak van het register onbebouwde percelen wordt de gecreëerde dataset aangewend bij de opmaak van de Vlaamse openbare statistiek en als monitoringsinstrument ingezet op vlak van ruimtegebruik. De opmaak van de Vlaamse openbare statistiek gebeurt door departement Omgeving. Momenteel wordt er door departement Omgeving verder werk gemaakt van een interne operationalisering van de technologische componenten om op die manier ook het product aan te kunnen bieden aan andere belanghebbenden.

3. De opzet om een gecentraliseerde databank op te maken die aan andere entiteiten de mogelijkheid biedt om beleidskeuzes te onderbouwen heeft bij de opstart gezorgd voor een afstemming bij de betrokken entiteiten. Er werd gekozen voor een tweeledig traject waarbij de TERRA-databank losgekoppeld werd van de ROP databank om op die manier gebruik makende van overlappende kennis, maar parallel, ontwikkelwinsten te boeken. Uiteindelijk kunnen we concluderen dat er een goede samenwerking bestond tussen het VEB, Wonen-Vlaanderen en Ruimte Vlaanderen, maar dat het VEB zich enkel toespitst op de Terra-databank en niet op de ROP databank.